

GENÇ GİRİŞİMCİLERE VERGİ VE SİGORTA PRİM TEŞVİKİ

Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı
Ocak/2024
Yayın No: 514

Vergi Geleceğimizdir

Yeni iş kuran gençlere; faaliyete başladıkları takvim yılından itibaren üç vergilendirme dönemi boyunca elde ettikleri kazançlarının bir kısmını vergi dışı bırakmak, gençlerimizin girişimcilğe yönlendirilmesini desteklemek ve iş dünyasına atılmasını kolaylaştırmak amacıyla, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile vergi teşviki ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile sigorta prim teşviki uygulanmaktadır.

I. GENÇ GİRİŞİMCİLERE SAĞLANAN VERGİ TEŞVİKİ

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 20 nci maddesi ile 10/2/2016 tarihinden itibaren ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle adlarına **ilk defa** gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunan genç girişimcilerin, faaliyete başladıkları takvim yılından itibaren üç vergilendirme dönemi boyunca elde ettikleri kazançlarının gelir vergisi tarifesinin ikinci diliminde yer alan tutara kadar olan kısmı gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Genç girişimci kazanç istisnası tutarı (75.000 Türk lirası) 1/1/2023 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere 7440 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile gelir vergisi tarifesinin ikinci diliminde yer alan tutar olarak değiştirilmiştir. 2023 yılı için uygulanacak istisna tutarı 150.000 Türk lirası (2024 yılı için uygulanacak istisna tutarı 230.000 Türk lirası) olup bu tutar her yıl güncellenecektir.

Vergi Teşvikinden Kimler Yararlanabilir?

Genç girişimcilerde kazanç istisnasından;

- Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunan,
- Mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla **29** yaşını doldurmamış **tam mükellef** gerçek kişiler,

yararlanabilir.

Vergi Teşvikinden Yararlanma Şartları Nelerdir?

Tam mükellef gerçek kişilerin, vergi teşvikinden yararlanabilmesi için;

- İşe başlamanın kanuni süresi içinde bildirilmiş olması,
- Kendi işinde bilfiil çalışması veya işin kendisi tarafından sevk ve idare edilmesi,
- Faaliyetin adi ortaklık veya şahıs şirketi bünyesinde yapılması halinde işe başlama tarihi itibarıyla ortakların tamamının tüm şartları taşıması,

- Faaliyeti durdurulan veya faaliyetine devam eden bir işletmenin ya da mesleki faaliyetin (ölüm nedeniyle faaliyetin eş ve çocuklar tarafından devralınması hariç olmak üzere) eş veya üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) kan veya kayın hısımlarından devralınmamış olması,
- Mevcut bir işletmeye veya mesleki faaliyete sonradan ortak olunmaması,

şartlarını taşıması gerekmektedir.

Kazanç istisnasından yararlanan mükelleflerin, beyana tabi başka bir gelirinin (kira, menkul sermaye iradı, ücret, diğer kazanç ve iratlar) olması durumunda; bu mükellefler sadece ticari, zirai ve mesleki kazançları dolayısıyla teşvik uygulamasından yararlanabileceklerdir.

Örnek 1: Mükellef (A), Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 20 nci maddesinde yer alan istisna kapsamında 2023 yılında 160.000 Türk lirası serbest meslek kazancı ile 80.000 Türk lirası kira geliri elde etmiştir. Mükellef (A), bu gelirleri nedeniyle verdiği yıllık gelir vergisi beyannamesinde sadece 160.000 Türk liralık serbest meslek kazancının 150.000 Türk liralık kısmı için bu istisnadan yararlanabilecektir. 80.000 Türk liralık kira geliri nedeniyle istisnadan yararlanması söz konusu olmayacaktır.

Teşvik kapsamındaki mükelleflerin, bir vergilendirme döneminde ticari, zirai veya mesleki faaliyetlerinden bir veya birkaçından kazanç elde etmeleri durumunda teşvik, beyan edilen bu gelirlerin toplamına uygulanır.

Örnek 2: Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 20 nci maddesi kapsamında istisnanın tüm şartlarını taşıyan Mükellef (B), 20/2/2023 tarihi itibarıyla mimarlık, 21/7/2023 tarihi itibarıyla da inşaat faaliyetine başlamıştır. Mükellef (B)'nin 2023 takvim yılında inşaat faaliyetinden elde ettiği ticari kazancı 500.000 Türk lirası, mimarlık faaliyeti dolayısıyla elde ettiği serbest meslek kazancı ise 200.000 Türk lirasıdır.

Mükellef (B), elde ettiği toplam 700.000 Türk lirası kazancının 103 üncü maddede yazılı tarifenin **ikinci diliminde yer alan tutara kadar olan kısmı** (2023 yılı için 150.000 Türk lirası) için istisnadan yararlanabilecek olup kalan tutar (550.000 Türk lirası) için ise istisnadan yararlanamayacaktır.

Vergi teşviki, üç vergilendirme dönemi ile sınırlı olup önceki faaliyetine devam ederken yeni bir faaliyete başlanması teşvik süresini uzatmayacaktır.

Söz konusu teşvikten yararlananlar tarafından verilecek yıllık gelir vergisi beyannamesinin gelir bildirimi tablosuna o yıl elde edilen gelirden teşvik tutarı düşüldükten sonra kalan tutar gelir olarak yazılacaktır.

Teşvik kapsamındaki faaliyetlerden kazanç elde edilmemesi veya teşvik tutarının altında kazanç elde edilmesi halinde dahi yıllık gelir vergisi beyannamesi verilecektir.

Bir vergilendirme döneminde teşvik tutarının altında kazanç elde edilmesi durumunda teşvikten yararlanılmayan tutar, ertesi yıla devredilemeyecektir.

Vergi Teşviki Uygulamasında Özellikli Durumlar Nelerdir?

✓ Faaliyetin ortaklık olarak yürütülmesi

Adi ortaklık veya şahıs şirketi kurmak suretiyle faaliyette bulunan mükellefler, tüm ortakların ayrı ayrı istisna şartlarını taşımaları şartıyla vergi teşvikinden ayrı ayrı yararlanabilir. Ortaklardan herhangi birinin istisna şartlarını taşıması halinde, diğer ortaklar da vergi teşvikinden yararlanamayacaktır.

Örnek 3: Mükellef (C), Mükellef (D) ve Mükellef (E), 17/2/2023 tarihinde adi ortaklık şeklinde lokanta işletmeciliği faaliyetine başlamış olup faaliyete başlanıldığı tarihte Mükellef (C) 27, Mükellef (D) 29, Mükellef (E) ise 32 yaşındadır. Buna göre; Mükellef (E), mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla yirmi dokuz yaşını doldurmamış olması şartını ihlal ettiğinden ortakların hiçbiri istisnadan faydalanamayacaktır.

✓ İşletmenin devralınması

Bir işletmenin veya mesleki faaliyetin devralınması halinde, teşvikten yararlanılabilmesi için işletmenin ya da mesleki faaliyetin devralındığı kişinin, eş veya üçüncü dereceye (bu derece dahil) kadar kan veya kayın hısımlarından olmaması gerekmektedir.

Ölüm dolayısıyla eş ve çocuklar tarafından işletmenin veya mesleki faaliyetin devralınması halinde, ölen mükellefin teşvikten faydalanıp faydalanmadığına bakılmaksızın, devralan eş veya çocuklar istisnaya ilişkin şartların tamamını taşımaları kaydıyla, teşvikten üç vergilendirme dönemi boyunca yararlanabileceklerdir.

Örnek 4: 3/5/2017 tarihinden itibaren büfe işletmeciliği faaliyetinde bulunan Mükellef (F), 28/7/2023 tarihinde vefat etmiş olup 22 yaşındaki oğlu işletmeyi devralmıştır.

Vergi teşvikinin diğer şartlarını taşıyan Mükellef (F)'nin oğlu (G), 2023, 2024 ve 2025 yılları için söz konusu teşvikten tam olarak yararlanabilecektir.

✓ **Mevcut bir işletmeye veya mesleki faaliyete sonradan ortak olunmaması**

Mükelleflerin mevcut bir işletmeye, mesleki faaliyete veya ortaklığa sonradan ortak olmaları durumunda, diğer tüm şartları taşıyalar dahi vergi teşvikinden yararlanmaları söz konusu olmayacaktır.

Vergi teşvikinin, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye etkisi bulunmamaktadır.

İşi Terk ya da İş Değişikliği Durumlarında Vergi Teşviki Uygulaması Nasıl Olacaktır?

Vergi teşvikinden yararlanan mükelleflerce daha sonra herhangi bir nedenle faaliyetin terk edilmesi durumunda, terk tarihine kadar elde edilen kazançlar dolayısıyla teşvikten yararlanılacaktır. Faaliyet terkedildikten sonra teşvik kapsamındaki söz konusu faaliyetlere tekrar başlanması halinde ise adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunması şartı ihlal edilmiş sayılacağından bu teşvikten yararlanılamaz.

Teşvikten yararlananların, yararlanma süresi içerisinde faaliyetlerini ticari, zirai ya da mesleki faaliyet olarak değiştirmeleri veya faaliyet konusunda değişiklik yapmaları durumunda, yararlanılmayan süre kadar söz konusu teşvikten yararlanmaları mümkündür.

Örnek 5: Mükellef (H), 21/5/2021 tarihinde mimarlık faaliyetine başlamış olup teşvik şartlarının tamamını taşımaktadır. Mükellef (H), bu faaliyetini 3/3/2022 tarihinde terk etmiş, 2/2/2023 tarihinde aynı faaliyete yeniden başlamıştır.

Buna göre Mükellef (H), 2021 ve 2022 yıllarında elde ettiği kazancı dolayısıyla teşvikten yararlanacak, ancak 2/2/2023 tarihinde yeniden işe başladığı faaliyeti için ilk defa işe başlama şartını ihlal etmesi nedeniyle, 2023 ve izleyen yıllar için söz konusu teşvikten yararlanamayacaktır.

Takvim yılı içerisinde işe başlanması veya işin terk edilmesi durumlarında; işe başlama tarihinden yıl sonuna kadar olan kıst dönem ve takvim yılı başından işin terk edildiği tarihe kadar olan kıst dönem bir vergilendirme dönemi sayılacak olup bu dönemler için teşvikten tam olarak yararlanılmış sayılacaktır.

Kazançları basit usulde tespit olunan mükelleflerin takvim yılı içerisinde gerçek usule geçmeleri durumunda, bu mükellefler genç girişimci istisnasına ait diğer şartları taşısalar dahi adlarına ilk defa mükellefiyet tesis edilme şartını ihlal etmiş olacaklarından, söz konusu teşvikten yararlanamazlar.

II. GENÇ GİRİŞİMCİLERE SAĞLANAN SİGORTA PRİM TEŞVİKİ

Ekonomik büyüme ve kalkınmanın destekleyici gücü, yenilik ve yaratıcılığın en önemli kaynaklarından biri olan genç girişimcilere, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 81 inci maddesine eklenen hüküm ile sigorta prim teşviki uygulaması getirilmiştir.

Bu kapsamda, 1/6/2018 tarihinden itibaren 5510 sayılı Kanunun 4/1-b maddesi kapsamında **ilk defa** vergi mükellefi olarak sigortalı sayılan gerçek kişilerin primleri, **tescil tarihinden itibaren bir yıl süreyle** 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt sınır üzerinden Hazinece karşılanacaktır.

Sigorta Prim Teşvikinden Yararlanma Şartları Nelerdir?

Sigorta Prim Teşvikinden yararlanma şartları aşağıda belirtilmiştir:

- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 20 nci maddesi kapsamında genç girişimcilerde kazanç istisnasından faydalanmak.
- Mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla 18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük olmak.
- 1/6/2018 tarihinden itibaren ilk defa vergi mükellefi olarak 5510 sayılı Kanunun 4/1-b maddesi kapsamında sigortalı sayılan gerçek kişilerden olmak.
- Kendi işinde bilfiil çalışması veya işin kendisi tarafından sevk ve idare edilmesi.
- Ölüm nedeniyle faaliyetin eş ve çocuklar tarafından devralınması hali hariç olmak üzere, faaliyeti durdurulan veya faaliyetine devam eden bir işletmenin ya da mesleki faaliyetin eş veya üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan veya kayın hısımlarından devralınmamış olması.
- Mevcut bir işletmeye veya mesleki faaliyete sonradan ortak olunmaması.

Faaliyetin adi ortaklık veya şahıs şirketi bünyesinde yapılması halinde, ortaklar arasında en genç olanı sigorta prim teşvikinden faydalanabilecektir. Prim teşvikinden faydalanabilmeleri için tüm ortakların ayrı ayrı teşvik şartlarını taşımaları gerekmektedir.

Ortaklardan herhangi birinin teşvik şartlarını taşıyamaması halinde, diğer ortaklar da sigorta prim teşvikinden yararlanamayacaktır.

Sigorta Prim Teşviki İçin Başvuru Nasıl ve Nereye Yapılacaktır?

Sigorta prim teşvikinden yararlanmak isteyen sigortalıların tescil işlemleri, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 20 nci maddesi kapsamında bağlı bulundukları vergi dairesinden temin edecekleri "**Genç Girişimcilerde Kazanç İstisnası**" belgesi ile bağlı bulundukları sosyal güvenlik il/merkez müdürlüklerince yapılacaktır.

Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye 292 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ve 2018/28 sayılı Genç Girişimci Teşvik Uygulaması SGK Genelgesinden ulaşmanız mümkündür.

Kazancı Basit Usulde Tespit Edilenler Sigorta Prim Teşvikinden Yararlanabilir mi?

Kazançları basit usulde tespit olunan mükelleflerin kazançları gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Bu kapsamda, kazançları basit usulde tespit olunan mükelleflerin, söz konusu kazançları için yıllık gelir vergisi beyannamesi verilmemekte olup, Kanunda öngörülen diğer istisna ve indirimlerin kazançtan indirimi söz konusu olmamaktadır.

Genç girişimcilere yönelik olarak öngörülen kazanç istisnasının indirim konusu yapılamaması, bu mükelleflerin genç girişimci şartlarına haiz olduğunun kabulüne engel teşkil etmemektedir.

Buna göre, diğer mükelleflerde olduğu gibi talep etmeleri halinde bahse konu istisnadan yararlanan mükelleflere de sigorta prim teşvikinden yararlanmalarını teminen, bağlı bulundukları vergi dairelerince istisna şartlarını taşıyıp taşımadıklarına dair yazı verilmesi mümkün bulunmaktadır.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Ayrıntılı bilgi için;
gib.gov.tr - sgk.gov.tr

gibsosyalmedya